

medicamenta recipiunt, obedientiam exhibere tenentur: rursus oportet Praepositos cum charitate corrigere: decet eos inferre humiliter, quod docent, & paterna subjectos dilectione fovere. Sic debitor delicatus effugitur, sic onerosus creditor minimè reperitur. Sanè dudum, venerabili fratre nostro A. Episcopo Dulmen, ad visitandum Capitulum suae Ecclesiae Dulmen. quae regularis Ordinis Sancti Benedicti fore nescitur, descendente: Prior & Capitulum ipsius Ecclesiae excipientes, quod de consuetudine erat Ecclesiae supradictae, à tempore, cujus non erat memoria, inconcussè servata, quod Episcopi Dulmen. qui fuerunt pro tempore, per se solos absque aliis Religiosis sibi adjunctis, vel Clericis, vel Laicis secularibus quibuscunque, assumptis sibi, loco Notarii Monacho seu Monachis Capituli memorati, visitationem suam hactenus praefato impenderunt Capitulo: supplicarunt eidem Episcopo, ut omnes tam Clericos, quam Laicos Religiosos, & seculares, aequam visitationem actualiter exerceret, à Capitulo praeciperet amoveri: quibus amotis parati erant ipsum admittere ad visitationem huiusmodi peragendam. Et quia dictus Episcopus eos super hoc non audivit, quanquam protestaretur se velle omnes Clericos suos, & alios, praeter tres, vel quatuor, & Notarium, removere: & sic suam visitationem incipere & complere, idem Prior & Capitulum ad Sedem Apostolicam appellarunt. Proposito itaque huiusmodi negotio coram nobis, & auditis, & intellectis, quae partes dicere voluerunt: nos considerantes, quod consuetudo praedicta contra communem utilitatem, facultatem probationum, quae non est angustanda, restringit, propter quod etiam, ut salva scilicet sit rerum probatio, quia publicè interest, ne veritas occultetur, cautum est iure, ut eurent Magistratus testari, id est testificari volentibus, seipos, & alios testes, vel signatores praebere. Et statuit Generale Concilium, ut à iudicibus adhibeatur persona publica, vel duo viri idonei, qui acta conscribant. Quos quidem Monachos ad praedicta, tum propter eorum professionem, quae illorum vocem facit fuisse, & ipsos arceat à iudiciis, & publicis five civilibus actibus, nec patitur, prout constitutio novella declarat, nisi in inquisitionis hereticae praevitatis causa, tabellionis (cujus vicem in hac parte duo viri per supradictum Concilium obtinent) Officium exercere: tum quia suspecti nec contra Priorem, aut Capitulum, quibus subsumunt, quae corrigenda invenirentur fideliter & rectè conscriberent, constaret non esse idoneos. Attendentes quoque quod id Episcopali non modicum detrahit dignitatem, si ab Episcopo, qui dignitatem propriam suo ingenio augere debet, comites honoris sui causa adhibiti abducantur, seque solum suspectis quandoque forsitan, quos visitat, committere compellatur: dictam consuetudinem, per quam praebati Prior, & Capitulum videntur nimium delicati, tanquam non rationabilem reprobamus. Sed ne sit Episcopus onerosus, decernimus nostrorum praedecessorum vestigiis inhaerentes, ut cum ad visitationem decetero faciendam in Ecclesia memorata descenderit, in visitationis actu duas, vel tres honestas personas Clericali charactere insignitas, quarum una ad minus sit Religiosa Ordinis supradicti, & unum Notarium Clericum secum habeat, & non plures. Consuetudine aliqua obtenta, & compositione qualibet inter partes ipsas super hoc in contrarium facta hactenus, non obstant. Nulli ergo liceat hanc pag. nostrarum reprobationis, constitutionis, &c. Datum Anag. x. Calend. Augusti, Pontificatus nostri anno viij.

II. JOANNES XXII. [c. an. 1318. Avenioni.]

Beneficia plura incompatibilia obtinens sine dispensatione, debet illa praeter ultimam in manu Ordinarii intra duos menses dimittere: alias poena incurrit hic positas. Et debet Ordinarius tales plura beneficia obtinentes compellere ad ostendendum dispensationem: quod si non fecerit, ab ingressu Ecclesiae suspendatur. Vide cap. Ordinarii. eo. tit. lib. 6. quod si diligenter notetur, hac Extravagans sub hoc tit. rectè collocata dicitur.

^b Vide Conc. Trid. sess. 7. de refor. c. 2. & 4. & sess. 24. de refor. c. 17.

Ut quos virtutis amor à vitio ambitionis excreant, & avaritiae caccitate non retrahit, saltem rigor coarceat disciplina: Statuimus, ut quicumque plures dignitates, vel personatus aut Paroeciales Ecclesias, aut dignitatem, vel personatum cum alio beneficio curam animarum habente, simul sine dispensatione Canonica detinens, illa omnia & singula (illo duntaxat excepto, quod ultimo receperit, quod possit, si tamen in eo ex collatione Canonica jus sibi competat, retinere) intra duos menses à die notitiae huiusmodi nostrae constitutionis continè numerandos efficaciter verbo, & facto, absque fraude aliqua in manu Ordinarii dimittere teneatur: per eum, vel per eos, ad quem, vel ad quos eorum dispositio spectabit ea vice liberè disponenda. Quod si non fecerit, etiam illo sit ipso iure privatus, in quo jus competeat eidem: & inhabilis ad quaecunque beneficia obtinenda penitus censetur. Qui verò deinceps receperit dignitatem, vel personatum, aut beneficium curam animarum annexam, si prius simile beneficium obtinebat; primum quo postquam secundi possessionem habuerit, vel per eum, omni dolo, & fraude cessantibus, quò minus habeat, steterit, privatus nescitur ipso iure, absque morae dispendio in manu Ordinarii omnino

similiter dimittere teneatur, per eum, vel eos ad quem seu quos collatio seu ordinatio spectaverit, disponendum: quod nisi fecerit, ex tunc secundo sit ipso iure privatus, & inhabilis ad sacros Ordines, & ad quodcunque beneficium Ecclesiasticum obtinendum. Ut autem praefatorum fructus facilius sublequatur, omnibus & singulis Ordinariis in virtute sanctae obedientiae, & sub poena suspensionis ab ingressu Ecclesiae, quam eos, si in exequendis subsequen- tibus negligentes fuerint, incurere volumus ipso facto, districtè praecipimus, & mandamus, ut sub certa & formidabili poena eorum arbitrio infingenda, subditis suis plures dignitates & personatus aut Ecclesias quibus cura imminet animarum, aut dignitatem, vel personatum cum alio beneficio, cui cura similis sit annexa, obtinentibus, injungere debeant: quòd dispensationes auctoritate quarum huiusmodi Ecclesias, personatus, vel dignitates obtinent, si quas habent, necnon & titulos Ecclesiarum, dignitatum vel personatum eorumdem intra tempus pro facti qualitate ipsorum Ordinariorum moderandum arbitrio, Ordinariis ipsis, vel iis, quem, vel quos ad hoc duxerint deputandos, exhibere procurent. De processibus habendis super his exhibitis, propositis & productis, reddituri absque morae dispendio per scripta publica conchienda super his, Sedem Apostolicam certiores.

DE MAJORITATE ET OBEDIENTIA.

TITULUS VIII.

I. BONIFACIUS VIII. [c. an. 1302. Roma.]

Omnes Christi fideles de necessitate salutis subsunt Romano Pontifici, qui utrumque gladium habet, & omnes iudicat, à nemine autem iudicatur. Hac autem Extravagans Regem Francia & Regnicolas non amplius subijci Ecclesiae Romanae, quam prius erant: ut patet infra, de privi. meruit.

UNAM Sanctam Ecclesiam Catholicam & ipsam Apostolicam urgente fide credere cogimur & tenere. Noque hanc firmiter credimus & simpliciter confitemur: extra quam nec salus est, nec remissio peccatorum. Sponso in Canticis proclamante: Una est columba mea, perfecta mea. Una est matri suae, electa genitrici suae, quae unum corpus mysticum repraesentat, cujus caput Christus: Christi verò Deus. In qua unus Dominus, una fides, unum baptisma. Una nempe fuit diluvii tempore arca Noè, unam Ecclesiam praefigurans, quae in uno cubito consummata, unum, Noè videlicet, gubernatorem habuit & rectorem, extra quam omnia substantia terra feram legimus fuisse deleta. Hanc autem veneramur & unicum: dicente Domino in Propheta, Erue à framea Deus animam meam, & de manu canis unicum meam: pro anima enim, id est & de manu canis simul oravit & corpore, quod corpus pro seipso capite simul oravit, propter ipsius, fidei unicum scilicet Ecclesiam nominavit, propter ipsius, fidei Sacramentorum & charitatis Ecclesiae unitatem. Hec est tunica illa Domini inconfutibilis, quae secula non fuit, sed commissis, fateantur necesse se de ovibus Christi non esse: dicente Domino in Joanne, Unum ovile, & unicum esse Pastorem. In hac ejusque potestate duos esse gladios, spirituales videlicet & temporales, Evangelicis dictis instruimur. Nam dicentibus Apostolis, Ecce gladii duo hic: in Ecclesia scilicet, cum Apostoli loquerentur, non respondit Dominus nimis esse, sed satis. Certè qui in potestate Petri temporalem gladium esse negat, male verbum attendit Domini proferentis, Convertite gladium tuum in vaginam. Uterque ergo est in potestate Ecclesiae, spiritalis scilicet gladius & materialis. Sed si quidem per Ecclesiam, ille verò ab Ecclesia exercendus. Ille Sacerdotis, is manu Regum & militum, sed ad nutum & patientiam Sacerdotis. Oportet autem gladium esse sub gladio, & temporalem auctoritatem spiritali subijci potestati. Nam cum dicat Apostolus, Non est potestas nisi à Deo: quae autem sunt, à Deo ordinatae sunt: non autem ordinatae essent, nisi gladius esset sub gladio, & tanquam inferior reduceretur per alium in supremam. Nam secundum Beatum Dionysium, Lex divinitatis est, infima per media in supremam reduci. Non ergo secundum ordinem univèrsi omnia aequè ac immediatè, sed infima per media, & inferiora per superiora ad ordinem reducuntur. Spiritalem autem & dignitatem & nobilitatem terrenam quamlibet praecellere potestatem, oportet tantò clarius nos fateri, quanto spiritalia temporalia antecellunt. Quod etiam ex decimarum datione, & benedictione, & sanctificatione, ex ipsius potestatis acceptione, ex ipsarum rerum gubernatione claris oculis intuemur. Nam veritate testante, spiritalis potestas terrenam potestatem instituit, & iudicare si bona non fuerit: sic de

Cant. 6.

Psal. 21.

Joan. 19.

Joan. 10.

Luc. 22.

Matth. 26.

Rom. 13.

Hier. 1.

1. Cor. 2.

Matth. 16.

Gen. 1.

d. al. ita: omnem humanam creaturam.

Ecclesia & Ecclesiastica potestate verificatur vaticinium Hieremias: Ecce constitui te hodie super gentes & regna: & cetera, quae sequuntur. Ergo si deviat terrena potestas, iudicabitur à potestate spiritali: sed si deviat spiritalis minor, à suo Superiori. Si verò suprema, à solo Deo, non ab homine poterit iudicari: testante Apostolo: Spiritus autem haec auctoritas (& si data sit homini, & exerceatur per hominem) non humana, sed potius divina, ore divino Petro data, sibi quae fuisse successerit in ipso, quem confessus fuit petra, firmata: dicente Domino ipsi Petro, Quodcumque ligaveris, &c. Quicumque igitur huic potestati à Deo sic ordinatae resistit, Dei ordinationi resistit, nisi duo, sicut Manichaeus, fingat esse principia, quod fallum & haereticum iudicamus: quia, videlicet Mose; Non in principis, sed in principio caelum Deus creavit & terram. Porro subesse Romano Pontifici omni humanae creaturae declaramus, dicimus, definitimus & pronunciamus omnino esse de necessitate salutis. Datum Laterani, Pontificatus nostri anno 8.

¹ PITH. ¹ Nam dicentibus Apostolis. Non Petro solo.

² Ecce gladii duo hic, in Ecclesia scilicet, cum Apostoli loquerentur, non respondit Dominus nimis esse, sed satis, &c.] Sumpta videtur ex Sancto Bernardo lib. 4. de Consider.

³ Ille Sacerdotis, is manu Regum & militum.] Hoc adverte de brachio seculari ut hactenus, & apud Augustinum Epistola 50. ad Bonifacium.

⁴ Spiritalem autem, &c.] Gregor. Nazianzen. Orat. ad populum timore percussum & Praefatum irascentem.

II. JOANNES XXII. [c. an. 1318. Avenioni.]

Pralati non discurrant praesertim habitu transformato, qui si ad curiam venerint, inde recedere non debent, sine Papae licentia: alias ipsi & receptantes illos, excommunicati sunt.

UT Praelatorum inepta discursibus gravitas, & simplicitas simulationibus obvia, & ipsorum ad Christi Vicarium indevotio, religiositati quippe contraria, non immerito arguenda, cum reverentiam illorum sanctitas, lucem puritatis, firmosque maturitas poscat gressus, ut sint vita mundi, famam clari, profectum reddant exemplo. Verum quia ipsorum quorundam, ut fide dignorum habet assertio, eò vana prorupit interdum, ne dixerimus perniciosa temeritas, quòd, vestibus spiritualis sanctitatis abjectis, dissimulato habitu, ad remotas à suis sedibus partes se transferunt. Quin imò ad Sedem Apostolicam clanculo nobis non visis nec insinuato quòd venerint, venisse, latuisse, dissimulasse dicantur: nos ne tacentibus nobis non praefatus huiusmodi morbus invaleat: non providum creditur, quòd incautum; licitum, quòd impune: Omnibus Episcopis superioribusque Praelatis hoc oblatione divini iudicii inhihemus, ne absque rationabili causa timoris forte vel alia, extra suarum, civitatis, & Diocesis ac Provinciae, mutatis habitibus, limites indiscrète discurrant. Inhibemus etiam, ne qui Episcoporum & Superiorum ipsorum lateriter, praesertim habitu transformato, venientes ad curiam, de ipsa Romani Pontificis non praesentati conspectibus, vel saltem ab eo recedendi licentia non obtenta, recedant. Si qui verò Episcoporum & Superiorum huiusmodi nostrae inhibitionis contradictores extiterint, & absque ipsius Romani Pontificis recedendi licentia concessa, eorum non visio recesserint ab eadem, necnon si qui scienter receptaverint antedictos, nisi id confestim eidem Romano Pontifici vel alicui, per quem hoc ipsum ad ejus crediderint deduci notitiam manifestare curaverint (etiam si Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali vel quavis alia dignitate praefulgeant) eos excommunicationis sententia innodamus.

III. JOANNES XXII. [c. an. 1318. Avenioni.]

Pralati ad Curiam non debent more noctuae latenter venire, nec inde sine Papali licentia recedere: alias infideles iudicantur, & sententia excommunicationis ligantur.

ETi decaet quoslibet subditorum curam exerceere sollicitè, & per omnia velut lucis filios ambulare: hoc tamen praecipue ab ipsis exigitur, qui constituti per altitudinem dignitatis ut in specula, circa commissas sibi plebes Pastorum simul & custodum partes implere tenentur, & coram ipsis laudabilium operum exemplo lucere. Ad nostrum sane pervenit auditum, quòd nonnulli Pontifici praediti dignitate gregum suorum custodiam negligentes, & abhorrentes lucem, tanquam filii tenebrarum, non verentur se ab ovium suarum cura, mercenarii more, tempore longo subducere, & Pontifici dignitate rejecta non erubescunt vagari per devia sub habitibus transformatis, ac contempto de exhibendo paribus & Superioribus honore praepro, si abjecti & indecori interdum ad Sedem Apostolicam clanculo declinare praesumunt, ubi more noctuae, cujus intuitum nox illa

Pars II.

minat, lux excæcat, de die latentes, horis tenebrarum, quos suis arbitrantur conformari desideris, visitant, suos eis evomentes conceptus iniquos, & conspirationes forsitan illicitas adversus nos & alios pertractantes, & demum abinde (non absque notabili Sedis praedictae contemptu, reverentia tam consueta, quam debita non exhibita Romano Pontifici, & nec ab ipso petita licentia nec obtenta) recedunt. Nos igitur & ipsius Sedis honori in hac parte prospicere, ac talium insolentis finem imponere cupientes: de fratrum nostrorum consilio, generali prohibemus edicto, ne decetero Praeful aliquis sine sui Superioris licentia, nisi pro negotiis Ecclesiae sibi commissa extra suam Diocelium audeat pernoctare: firmiter statuentes, ut quicumque Pontifex ad Romanam Curiam veniens, Papale palatium primitus visitet, ad Papam, si hoc patiatu temporis opportunitas, intraturus, ac reverentiam consueta & debitam exhibiturus eidem: nullatenus recessurus à curia, nisi ab ipso super hoc petita licentia & obtenta. Quòd si secus à quoquam super his fuerit attentatum, nos quocumque Praelatos, quamvis etiam Patriarchali dignitate fulgentes, sic ad Sedem accedentes, & ab illa, ut praedictur, recedentes, necnon quoslibet alios, qui tales apud Sedem ipsam receptare praesumpserint, nisi ante receptionem huiusmodi eidem Romano Pontifici significaverint adventum illorum: decernimus eo ipso notam invidelentis incurere, ac excommunicationis sententia subiacere. Nulli ergo, &c.

DE TREUGA ET PACE.

TITULUS IX.

I. SIXTUS IV. [c. an. 1471. Roma.]

Sixtus Papa volens discordiam ex Pragmatica Sanctione subortam sedare, Ordinarius Regni Francia ad conferenda beneficia sex menses concedit. Facultatem concedendi sex gratias sibi retinet. Beneficia Cardinalium & eorum, qui Cardinalibus sunt familiares in Regno Francie existentia, sine dispositione usque ad certum tempus reservat. De beneficiis promovendorum quid fieri debeat, ostendit. Causas beneficiale in prima instantia vult in partibus terminari, in quibus ante definitam sententiam, nisi in uno casu, veta appellari. Quid de causis in curia pendentibus faciendum sit, narrat. Si autem eadem causa in diversis curiis, diversis respectibus tractatur, quoniam pacto terminanda sit, hic recitatur. Taxa beneficiorum edita à Joanne XXII. servanda censet. Tandem tempus ponit, intra quod vult ista acceptari & servari. Scias autem quod huiusmodi Concordata, tanquam juri communi & decretis Constant. & Basilien. contraria, non sunt effectum sortita.

AD universalis Ecclesiae regimen divina disponente clementia vocatis, inter alia per commissorum populorum vota dilectione nil occurrit praesentius: quam exorta inter personas Ecclesiasticas, principis tenebrarum astutia, discordiarum fomenta per nostrae sollicitudinis officium protinus extinguere: ut, cuiusvis altercationis salubriter evulsis feminibus, pacis & tranquillitatis dulcedinem inter creditos nobis populos, divina nobis adfuerit gratia, imponere & conservare valeamus. Cupientes itaque, ut sollicita retroactis temporibus discordia, prohdolor, in Regno Francie, Delphinatu, aliisque terris & dominiis charissimi in Christo filii nostri Ludovici Francorum Regis illustris, inter nonnullas ex eidem personas occasione cujusdam constitutionis, quae in eodem regno diutius inolevit, quam personae praedictae Pragmaticam Sanctionem vocant, ne si, quòd ablit, majora fomenta fumeret, damna pariter & graviora scandala, periculosa subsequerentur, sine debito claudatur, & totaliter secludatur. Auctoritate Apostolica, ex certa scientia, de fratrum nostrorum consilio, omnibus & singulis Praelatis & aliis personis Ecclesiasticis Regni Delphinatus, terrarum & dominiarum eorumdem, ad quos dignitatum aliorumque beneficiorum Ecclesiasticorum, terrarum & dominiarum eorumdem collatio, provisio, praesentatio, electio, seu quavis alia dispositio pertinet: de quibusvis dignitatibus, personatibus, administrationibus, officiis, canonicatibus & praebendis, necnon aliis beneficiis Ecclesiasticis, cum cura & sine cura, secularibus & regularibus ad eorum collationem, provisionem, praesentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem pertinentibus: quae deinceps in Februarii, Aprilis, Junii, Augusti, Octobris, & Decembris mensibus futuris perpetuis temporibus vacare contigerit (dummodo dispositioni Apostolicae ex aliqua generali reservatione in corpore Juris clausa, aut per alteram ex constitutionibus felicium recordationum Benedicti XIII, quae incipit, Ad regimen, aut Joannis XXII. Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum, quae incipit, Execrabilis, seu constitutiones & regulas Cancellariae Apostolicae per nos super hoc editas reservata generaliter non existant) perinde ac si alicui à Sede Apostolica, vel ejus Legatis expectativa literarum nos

Ddd ij